

Motion till riksdagen 2012/13:N331

av Jonas Eriksson och Maria Ferm (MP)

Styrning av statliga företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de samhällspolitiska målsättningarna för de statliga bolagen tydliggörs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga statliga bolag uppdras att utreda hur de kan agera på sina respektive marknader för att vara ledande inom omställningen mot hållbar utveckling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad demokratisk kontroll samt att de samhällspolitiska målsättningarna för de statliga bolagen följs upp och utvärderas på ett transparent och tydligt sätt.

Inledning

Staten är en av Sveriges största bolagsägare. De statlig ägda bolagen representerar stora värden, cirka 580 miljarder kronor, och utgör sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare. Staten har i sin roll som en betydande bolagsägare ett omfattande ansvar inte bara för de enskilda företagen utan också för samhällsutvecklingen i stort.

Regeringen förvaltar bolagen på uppdrag av riksdagen och ytterst är det svenska folket som gemensamt äger dessa företag. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare.

Fel! Okänt namn på

Viktigt med tydliga mål

Styrningen av de statliga bolagen måste hanteras långsiktigt och ansvarsfullt. För att det ska vara meningsfullt med statligt ägande krävs ett engagemang och tydliga mål med den statliga ägarpolitiken. Statliga bolag ska genom samhällspolitiska hänsyn och målsättningar bidra till ökad välfärd och större socialt och miljömässigt ansvarstagande. Den typ av mjuk styrning av de statliga bolagen som varit dominerande är problematisk då den saknar dessa grundläggande krav. Riksdagen bör därför begära att regeringen återkommer till riksdagen med ett tydliggörande av de statligt ägda bolagens lika eller olika samhällspolitiska mål.

Företagen ska vara ledande när det gäller hållbar utveckling.

Ett gemensamt mål för de statligt ägda företagen måste vara att vara ledande när det gäller hållbar ekologisk och social utveckling. Miljöpartiet vill bland annat att Vattenfall AB ska användas för att påskynda omställningen av energisystemen till 100 procent förnybart och att Sveaskog AB ska ta ett större ansvar för biologisk mångfald genom att skydda gammelskog och öka användningen av hyggesfria metoder i de statligt ägda skogarna. Telia Sonera AB, som kontrollerar viktig strategisk infrastruktur, har ett särskilt ansvar att se till att människor med idag fungerande telefoni och internetuppkoppling inte förlorar möjligheten att kommunicera med omvärlden vid teknikbyten. SJ AB måste ges bättre förutsättningar att köra tåg till konkurrenskraftiga priser och erbjuda komfort samt ges ett samhällsuppdrag att verka för ett ökat tågresande med hög punktlighet och kvalitet för resor mellan alla delar av Sverige och till huvudorterna i Sveriges grannländer. SBAB Bank AB skulle med bättre styrning kunna användas för att främja stabiliteten på bolånemarknaden.

En annan viktig aspekt i arbetet för en hållbar utveckling är att ta ansvar även för sina anställdas arbetsmiljö och arbetsvillkor. Många företag med statligt ägande är också aktörer i länder utanför Sverige. I de sammanhangen är det särskilt angeläget att staten som ägare ställer högre krav på verksamheterna än att uppfylla de aktuella världlänternas lagstiftningar. Vi ska inte ha lägre ambitioner när det gäller miljömässigt eller socialt ansvarstagande än vad vi har för verksamheter i vårt eget land. Statligt ägda företag ska inte medverka till att mänskliga rättigheter kränks eller delta i ekonomiska transaktioner där det finns misstanke om korruption eller penningtvätt.

Alla statliga bolag borde få ett uppdrag att se över hur verksamheten kan bidra till miljömässig och social hållbarhet. I uppdraget bör ingå att utifrån ”best practice” inom hållbar utveckling fastställa en plan för hur företagen kan lägga sig i tåten för arbete med hållbar utveckling. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att de mål som staten har för sitt ägande också följs upp och utvärderas. Ägarrollen och förvaltningen ska hanteras på ett ansvarsfullt, transparent och tydligt sätt. Det statliga ägandet bör struktureras så att man stärker den demokratiska kontrollen och möjligheten att utkräva ansvar. Detta är en förutsättning för att medborgarna ska kunna granska hur rikets förvaltning av de gemensamma tillgångarna i statliga bolag används och sköts. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 4 oktober 2012

Jonas Eriksson (MP)

Maria Ferm (MP)